

ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlavná 110, 042 65 Košice 1

P. O. Box E – 35

PREHEAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie VIII./2021
Senát II

Nález:

spisová značka	I. ÚS 374/2020
populárny názov	Nezákonné dôkazy
sudca spravodajca	Ivan Fiačan
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	14.07.2021
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 3 písm. c Ústava Slovenskej republiky čl. 50 ods. 3 Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 141 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1
analytická právna veta	Pri posudzovaní celkovej spravodlivosti trestného konania, v ktorom boli na odsúdenie použité nezákonné dôkazy, nevyvoláva toto posúdenie žiadne otázky tam, kde tieto sporné dôkazy nie sú podporené inými dôkazmi, a konanie ako celok nemôže byť spravodlivé. Avšak v prípade, že výrok o vine je podporený aj inými presvedčivými a vierohodnými dôkazmi, posúdenie celkovej spravodlivosti konania bude závisieť aj od dôkaznej sily ostatných dôkazov.
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľ bol spolu s ďalšími osobami zadržaný políciou a bolo u neho nájdené väčšie množstvo pervitínu, ako aj "typická výbava drogového dileru", pričom ešte v ten deň bol vypočutý. Vyšetrovateľ proti nemu vzniesol obvinenie pre zločin podľa § 172 ods. 1 písm. b), c), d) TZ, za ktorý hrozil trest odňatia slobody na tri až desať rokov, hoci z jeho výsluchu vyplynulo, že pervitín kupoval a ďalej predával počas obdobia viac ako jedného roka, za čo by hrozila trestná sadzba 10 až 15 rokov, a teda by aj šlo o prípad povinnej obhajoby. Sťažovateľ bol vypočutý opätovne v nasledujúci deň a ešte raz o tri dni neskôr. Následne bol vzatý do väzby. Ani pre jedným z týchto prvých troch výsluchov nemal obhajcu, pretože sa tohto práva vzdal. Neskôr došlo aj k zmene právnej kvalifikácie na prísnejšiu trestnú sadzbu bez zmeny v skutku.</p> <p>Sťažovateľ bol okresným súdom uznaný za vinného z obzvlášť závažného zločinu podľa § 172 ods. 1 písm. b), c), d) v spojení s ods. 2 písm. c) a § 138 písm. b) a j) TZ a bol mu uložený trest odňatia slobody v trvaní 13 rokov. Súd sa v rozsudku odvolával jednak na spomínané tri výsluchy vykonané v neprítomnosti obhajcu, avšak v podstatnejšej miere aj na iné dôkazy nezákonnosťou prvých troch výsluchov nezasiahnuté, najmä na výpovede svedkov potvrdzujúcich predaj pervitínu zo strany sťažovateľa, ktoré boli podporené aj prehratím zvukových záznamov telefonických hovorov.</p> <p>Odvolanie aj dovolanie boli zamietnuté.</p>

<p>z odôvodnenia</p>	<p>Samotné posúdenie spravodlivosti konania ako celku potom vychádza zo všeobecných zásad týkajúcich sa práva na spravodlivé konanie (bod 49 odôvodnenia tohto rozhodnutia), pričom ESLP stanovil (nie vyčerpávajúcim spôsobom) niekoľko hlavných kritérií, na ktoré je potrebné prihliadnuť:</p> <p>a) či bol sťažovateľ v osobitne zraniteľnom postavení (napr. z dôvodu veku alebo rozumových schopností);</p> <p>b) právna úprava prípravného konania a prípustnosti dôkazov v konaní pred súdom a jej rešpektovanie;</p> <p>c) či mal sťažovateľ možnosť namietať proti vierohodnosti a použitiu získaných dôkazov;</p> <p>d) kvalitu týchto dôkazov, resp. či okolnosti ich získania spochybňujú ich spoľahlivosť a presnosť s prihliadnutím na prípadnú existenciu, povahu a stupeň donútenia zo strany orgánov činných v trestnom konaní;</p> <p>e) v prípade nezákonne získaných dôkazov aj povahu tejto nezákonnosti, resp. či došlo aj k porušeniu práv vyplývajúcich z ďalších článkov a dohovoru, a povahu tohto porušenia;</p> <p>f) v prípade výpovede sťažovateľa aj jej povahu a význam, resp. či došlo k skorej zmene alebo popretiu tejto výpovede;</p> <p>g) akým spôsobom boli nezákonne získané dôkazy použité, osobitne či boli podstatnou alebo významnou časťou usvedčujúcich dôkazov, ako aj dôkaznú silu ostatných dôkazov;</p> <p>h) váhu spoločenského záujmu na vyšetrení a potrestaní dotknutého trestného činu;</p> <p>i) ďalšie procesné záruky sťažovateľových práv.</p> <p>Osobitne ku kritériám uvedeným v bode 61 odôvodnenia tohto rozhodnutia pod písmenami d) a g) na tomto mieste ústavný súd ešte dodáva, že pri posudzovaní dôkaznej sily (kvality) dôkazov nevyvoláva posúdenie spravodlivosti konania ako celku žiadne otázky tam, kde sporné dôkazy neboli podporené žiadnymi ďalšími dôkazmi. Na druhej strane ak sú tieto dôkazy presvedčivé a nehrozí, že by mohli byť nevierohodné, potom je potreba ďalšieho dôkazného materiálu tomu zodpovedajúcim spôsobom menšia (pozri napr. rozhodnutie ESLP vo veci Bykov proti Rusku, bod 90 odôvodnenia).</p> <p>Osobitne významným je v tejto súvislosti tvrdenie najvyššieho súdu, že odsúdenie sťažovateľa nebolo výlučne alebo v rozhodujúcej miere založené na dôkazoch získaných nezákonným spôsobom (body 123 a 124 odôvodnenia tohto rozhodnutia). Zistenie, či je toto tvrdenie najvyššieho súdu správne, je aj jedným z viacerých krokov testu aplikovaného ústavným súdom vo veci sťažovateľa [pozri bod 61 odôvodnenie tohto rozhodnutia, osobitne pod písmenom g)].</p> <p>V tejto súvislosti potom ústavný súd upriamuje pozornosť na ďalšie sťažovateľom nespochybňované dôkazy, ktoré samotný ústavný súd, vychádzajúc zo svojich zistení, považuje za zákonné, presné a vierohodné. Ide v prvom rade o výpoveď svedkyne, ktorá preukazuje aj predaj omamnej a psychotropnej látky sťažovateľom, a to závažnejším spôsobom konania po dlhší čas podľa 172 ods. 1 písm. c) a ods. 2 písm. c) v spojení s § 138 písm.</p>

	<p>b) Trestného zákona (body 102 a 103 odôvodnenia tohto rozhodnutia).</p> <p>Táto výpoveď bola podľa okresného súdu doplnená aj záznamom telekomunikačnej prevádzky medzi sťažovateľom a svedkyňou, pričom samotný predaj omamnej a psychotropnej látky zo strany sťažovateľa preukazovali aj ďalšie svedecké výpovede, rovnako doplnené záznamami telekomunikačnej prevádzky (body 104 až 109 a body 115 a 116 odôvodnenia tohto rozhodnutia).</p> <p>Možno teda konštatovať, že všetky uvedené dôkazy boli vykonané v súlade so zákonom, boli vierohodné a presné a bez ohľadu na výpovede sťažovateľa a zúčastnených osôb preukazovali, že sťažovateľ spáchal trestný čin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi, a to závažnejším spôsobom konania po dlhší čas podľa § 172 ods. 1 písm. c) a d) a ods. 2 písm. c) v spojení s § 138 písm. b) Trestného zákona. Tieto dôkazy preukazovali spáchanie tohto trestného činu do istej miery dokonca v rozpore s výpoveďami sťažovateľa, keďže sťažovateľ predaj (distribúciu) pervitínu popieral (bod 90 a 91 odôvodnenia tohto rozhodnutia).</p> <p>Ústavný súd však na druhej strane musí zobrať do úvahy aj skutočnosť, že okresný súd pri odsúdení sťažovateľa vychádzal aj z nezákonných dôkazov (výsluchov sťažovateľa v dňoch 9. až 12. júla 2015), a to pri preukázaní skutočnosti, že sťažovateľ kupoval pervitín od zúčastnených osôb, resp. pri určení doby a čiastkových útokov tohto skutku (body 111 až 113 odôvodnenia tohto rozhodnutia). Išlo teda o výpovede sťažovateľa, resp. zúčastnenej osoby bez prítomnosti právneho zástupcu, ktoré mali inkriminujúcu povahu.</p> <p>Na základe uvedeného preto ústavný súd konštatuje, že spáchanie trestného činu spôsobom, ktorý odôvodňoval trest uložený sťažovateľovi, bolo preukázané zákonne získanými dôkazmi (bod 160 odôvodnenia tohto rozhodnutia). Pre odsúdenia sťažovateľa síce boli použité aj nezákonne získané dôkazy, tieto však neboli samotným sťažovateľom spochybnené (pozri tiež bod 165 tohto nálezu), pričom skutočnosti vyplývajúce z nezákonných dôkazov boli do istej miery preukázané zákonne získanými dôkazmi, ktoré ústavný súd nemá dôvod považovať za neverohodné.</p> <p>Za daného stavu možno výnimočne v okolnostiach danej veci súhlasiť so závermi najvyššieho súdu o tom, že aj keď bolo právo sťažovateľa na obhajobu porušené, nešlo o porušenie zásadné, a to z toho dôvodu, že jeho odsúdenie nebolo založené na výlučne, resp. v rozhodujúcej miere na nezákonných dôkazoch. Výklad príslušných zákonných ustanovení týkajúci sa dovolania [§ 371 ods. 1 písm. c) a g) Trestného poriadku] zo strany najvyššieho súdu bol preto v trestnej veci sťažovateľa v súlade s tými článkami ústavy a dohovoru, ktorých porušenie sťažovateľ namietal.</p> <p><u>Ústavný súd Slovenskej republiky rozhodol:</u></p> <p>Ústavnej sťažnosti nevyhovuje.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EŠLP a iných súdov</p>	<p>Európsky súd pre ľudské práva: Bykov proti Rusku, Pervane proti Turecku, Allan proti Spojenému kráľovstvu</p>
<p>súvisiace právne predpisy</p>	<p>zákon č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov</p>
<p>klúčové slová</p>	

spisová značka	II. ÚS 94/2021
populárny názov	Vecná a procesná legitímácia
sudca spravodajca	Peter Molnár
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	16.06.2021
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Dodatkový protokol k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 20 ods. 1 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov
analytická právna veta	Aplikácia § 447 písm. b) CSP prichádza do úvahy vtedy, ak dovolanie podá osoba, ktorú nemožno považovať za osobu, v neprospech ktorej bolo rozhodnutie vydané. Za takú možno predovšetkým považovať osobu, ktorá nebola stranou sporu v odvolacom konaní, nie však osobu, ktorá stranou sporu bola a v neprospech ktorej bolo rozhodnutie odvolacieho súdu vydané, bez ohľadu na to, či pred podaním dovolania alebo (dokonca) v priebehu dovolacieho konania táto osoba stratila vecnú legitímáciu na ďalšie vedenie sporu.
skutkový stav a základné fakty	Právny predchodca sťažovateľa podal v civilnom konaní návrh na obnovu konania odôvodnený vysloveným porušením práva rozsudkom ESLP. Okresný súd návrh zamietol. V odôvodnení svojho rozsudku súd prvej inštancie konštatoval, že právny predchodca sťažovateľa neprezentoval akékoľvek dôkazy, ktorými by preukázal dôvodnosť nároku pre prípad povolenia obnovy konania, a neuviedol žiadne skutočnosti, na základe ktorých by malo dôjsť k zmene právneho názoru vyjadreného v „druhých“ rozsudkoch (po zrušení pôvodných rozsudkov v konaní o zmenke na základe mimoriadneho dovolania podaného generálnym prokurátorom Slovenskej republiky, pozn.). K žalobe na obnovu konania tiež uviedol, že pokiaľ právny predchodca sťažovateľa chcel dosiahnuť právny stav pred vysloveným porušením práv ESLP, bolo to možné dosiahnuť len prostredníctvom obnovy konania v konaní pred ústavným súdom, v ktorom bolo napadnuté kasačné rozhodnutie najvyššieho súdu v konaní o zmenke na základe mimoriadneho dovolania. Krajský súd prvostupňový rozsudok potvrdil. Právny predchodca sťažovateľa podal proti napadnutému rozsudku krajského súdu dovolanie, ktoré najvyšší súd odmietol podľa § 447 písm. b) CSP. V odôvodnení svojho rozhodnutia najvyšší súd uviedol, že v priebehu dovolacieho konania bol vyhlásený konkurz na majetok právneho predchodcu sťažovateľa. Právny predchodca sťažovateľa po vyhlásení konkurzu podaním doručeným najvyššiemu súdu 29. októbra 2018 žiadal o zmenu účastníka v napadnutom dovolacom konaní z dôvodu prevodu práv zo zmenky indosáciou na inú spoločnosť, ktorú doložil kópiou zmenky, ako aj odovzdávacími protokolmi potvrdzujúcimi prevzatie zmenky od pôvodného majiteľa. Keďže sťažovateľ ako insolvenčný správca právneho predchodcu sťažovateľa nesúhlasil s návrhom na zmenu účastníka konania, najvyšší súd dospel k záveru, že v danom prípade subjektom disponujúcim procesnou aktivitou pri zmene strán je len sťažovateľ, preto konštatoval, že návrh na zmenu subjektov bol podaný nelegitimovanou osobou.
z odôvodnenia	Najvyšší súd, ako už bolo uvedené, dovolanie sťažovateľa odmietol ako podané neoprávnenou osobou, keďže z návrhu právneho predchodcu sťažovateľa na zmenu strany sporu na strane dovolateľa mal osvedčené, že došlo k strate vecnej legitímácie dovolateľa v priebehu dovolacieho konania a nebol doručený riadny

návrh na zmenu strán konania. Tento záver najvyššieho súdu po preskúmaní rozhodných skutočností nie je možné považovať za správny. Podľa § 424 CSP dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

Z obsahu súdneho spisu je nepochybné, že dovolanie podala osoba, ktorá v čase podania dovolania bola k tomu procesne legitimovaná (právny predchodca sťažovateľa, pozn.), teda strana, v neprospech ktorej bolo rozhodnutie vydané.

Z odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vyplýva, že právny zástupca právneho predchodcu sťažovateľa podaním doručeným dovolaciemu súdu 29. októbra 2018 podal návrh na zmenu strany konania na strane žalobcu ako dovolateľa na spoločnosť X v čase, keď už bol vyhlásený konkurz na právneho predchodcu sťažovateľa (pozri bod 12, 19 a 20 odôvodnenia napadnutého uznesenia).

Ústavný súd v prvom rade konštatuje, že predmetné podanie právneho predchodcu sťažovateľa, na ktoré odkazuje najvyšší súd, netvorí súčasť predloženého zberného spisu najvyššieho súdu.

Vyhlásením konkurzu na majetok dovolateľa došlo ex lege k procesnému nástupníctvu a sporovou stranou sa namiesto pôvodného dovolateľa stal správca konkurznej podstaty dovolateľa. Vzhľadom na nesúhlas správcu s návrhom právneho zástupcu dovolateľa na zmenu strany sporu (učiným, ako už bolo uvedené, po vyhlásení konkurzu) najvyšší súd správne na tento návrh neprihliadol. Z hmotnoprávneho obsahu predmetného návrhu (indosácia žalovanej zmenky) však najvyšší súd spätne vyvodil nesprávne závery v procesnoprávnej rovine. Je potrebné konštatovať, že sťažovateľ správne identifikoval pochybenie najvyššieho súdu, spočívajúce v zámene inštitútu vecnej legitimácie sporovej strany a procesnej legitimácie na podanie dovolania, v dôsledku čoho došlo nesprávne k odmietnutiu dovolania ako podaného neoprávnenou osobou [§ 447 písm. b) CSP] (bod 23 odôvodnenia napadnutého uznesenia).

Aplikácia predmetného ustanovenia prichádza do úvahy vtedy, ak dovolanie podá osoba, ktorú nemožno považovať za osobu, v neprospech ktorej bolo rozhodnutie vydané. Za takú možno predovšetkým považovať osobu, ktorá nebola stranou sporu v odvolacom konaní, nie však osobu, ktorá stranou sporu bola a v neprospech ktorej bolo rozhodnutie odvolacieho súdu vydané, bez ohľadu na to, či pred podaním dovolania alebo (dokonca) v priebehu dovolacieho konania táto osoba stratila vecnú legitimáciu na ďalšie vedenie sporu.

Ústavný súd nespochybňuje záver najvyššieho súdu o tom, že došlo k strate aktívnej vecnej legitimácie v priebehu dovolacieho konania, avšak táto skutočnosť neodôvodňovala postup podľa § 447 písm. b) CSP. Najvyšší súd z dôvodu nesprávnej aplikácie označeného ustanovenia Civilného sporového poriadku vecne nepreskúmal dôvody dovolania podaného procesne legitimovanou osobou. Argumentáciu najvyššieho súdu, ako aj argumentáciu zúčastnenej osoby spočívajúcu v tom, že aj tak by došlo k zamietnutiu dovolania, nemožno akceptovať. V právnom štáte nie je prípustné, aby všeobecný súd procesne odmietol opravný prostriedok bez jeho meritórneho posúdenia z dôvodov, ktoré nemôžu obstáť s argumentáciou, že opravný prostriedok by v prípade meritórneho posúdenia bol aj tak vyhodnotený ako nedôvodný. Z uvedeného dôvodu ústavný súd dospel k záveru, že napadnutým uznesením došlo k nepripustnému zásahu do základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nesprávnou aplikáciou procesného predpisu.

Ústavný súd Slovenskej republiky rozhodol:

1. Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 11. júna 2018 bolo

	<p>porušené základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.</p> <p>2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 11. júna 2018 zrušuje a vec vracia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.</p> <p>3. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný nahradiť sťažovateľovi trovy konania.</p> <p>4. Ústavnej sťažnosti vo zvyšnej časti nevyhovuje.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESELP a iných súdov	
súvisiace právne predpisy	zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok
kľúčové slová	<p>konkurz a reštrukturalizácia / vyrovnanie-správca konkurznej podstaty</p> <p>práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na súdnu ochranu</p> <p>legitimácia-vecná</p> <p>legitimácia-procesná</p> <p>obnova konania-žaloba na obnovu konania</p> <p>dovolenie-dovolacie konanie</p> <p>legitimácia-aktívna</p> <p>cenné papiere-zmenka</p>

Spracovalo Analytické oddelenie Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky

Upozornenie :

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.